

TEKSTI ANNE KANERVA
KUVAT MARKKU NISKA

Käsityökeskukset Kutsuvat ylään!

Uudellamaalla toimii 14 käsityökeskusta, joissa asiakkailta on mahdollisuus kutoa kangaspuissa kauniita tekstiilejä kotiin tai lahjaksi asiantuntevan neuvojan opastuksella. Loimet on rakennettu valmiiksi ja materiaalit voi hankkia käsityökeskuksesta.

Kutomisen harrastamisen voi aloittaa ilman aikaisempaa kokemusta, sillä käsityökeskuksen neuvojat auttavat kudonnan alkuun sekä opastavat mallien ja värien valinnassa. Taito Uusimaan toiminnanjohtaja **Sari Kähönen** on selvästi ylpeä henkilökunnastaan.

–Työntekijöiden ammattitaito on huippuluokkaa ja he ovat taitavia asiakaspalvelijoita. He ovat todellisia monitaitureita, hän kehuu.

Käsityökeskuksiin ovat kaikki asiakkaat tervetulleita viihtymään ja tapaamaan muita alan harrastajia. Kurseilla voi valmistaa itse tunnelmallisia joululahjoja ja sisustustuotteita kotiin tai lahjoiksi.

–Tulevaisuudessa haluaisin nähdä käsityökeskukset nykyistä laajempina taitojen taloina, joissa samanhenkiset ihmiset tapaavat toisiaan käsitöiden parissa ja viihtyvät yhdessä. Esimerkki uudenlaisesta toimintatavasta ovat neuleklubit, jotka ovat saaneet hyvän vastaanoton. Ne siirtävät käsityötaitoa eteenpäin yhdessäolon merkeissä. Sari Kähönen toivoo näkevänsä nykyiset käsityökoulujen innokkaat lapset tulevaisuudessa käsityökeskusten asiakkaina. Viime vuonna Uudenmaan käsityökeskuksissa oli noin 8 000 kävijää ja tuhat kurssilaista. Käsityötaiteen perusopetusta suoritti 250 opiskelijaa.

Erikoineuvoja Marjo Vainion vetämällä metallilankakurssilla taipuu rakennuksillakin käytettävä lanka kauniiksi koristeiksi. Virkattu helmi-koristeinen kaulanauha on tämän joulun lahjaidea – tarvikepakettina tai kurssina ystävän kanssa yhdessä.

Toiminnanjohtaja Sari Kähönen, käsityökeskuksen ohjaaja Leena Leino ja muu Hyvinkään käsityökeskuksen väki saavat tehdä töitä viehättävässä satavuotiaassa hirsitalossa, joka on Hyvinkään entinen rautatieasema.

ROUVA VÄRISILMÄ, LEENA LEINO

Hyvinkään käsityökeskuksen ohjaaja **Leena Leino** tekee töitä yli satavuotiaassa, vaaleassa hirsitalossa. Nurkan takana pyyhältävät raskaat säiliöjunat tärisyttävät ikkunoiden ja ovien lukkoja paikoiltaan. Ongelma ratkeaa ruuvimeisselillä. Kun vanhan postitalon vuotava katto saatiin äskettäin korjattua, pysyvät paikat kuivina.

–Tämä sokkeloinen vanha talo on kuin toinen kotini, ja ohjaajan työ ihanaa ja innostavaa, hehkuttaa Leena Leino vielä 25 työvuoden jälkeen. Alalle hän hakeutui nuorena tyttönä puolittain väkiväkityttöä äidin toiveesta. Västa Vihdin kotiteollisuuskoulussa hän tutustui lähemmin kangaspuihin, ja sillä tiellä hän on edelleen.

Nykyisin hän vetää lukuisia kudontaryhmiä ja pitää kursseja. Kudonnanohjaajan omassa kodissa vaihtuvat matot joskus neljästäkin vuodesta. Leena Leino on asiakkaiden keskuudessa saanut Rouva Värisilmä-lempinimen. –Kai se kertoo siitä, että asiakkaat luottavat makuuni ja ammattitaitooni. Täällä käy kymmenen naisen joukko, joka tekee innokkaasti kaikki suunnittelemani käsityöt. Viime aikoina on syntynyt runsaasti vanutettuja ryijyjä.

Leena Leino opettaa kursseilla kaikenikäisiä. Etenkin teinityttöjen opettaminen on ohjaajalle mieluisaa. –14–16-vuotiaat tytöt ovat käsittämättömän innokkaita tekijöitä. Välillä puhutaan vähän pojistakin, Leena Leino paljastaa.

Leena Leino tekee tilaustöitä myös tukuliikkeille ja yksityisille. Hän on saanut käsi- ja taideteollisuuden hopeisen taitomerkin Hausjärven kirkkotekstiilien kutomisesta. Ainoastaan lomalla hän maltaa pitää sormensa erossa käsistöistä. Silloin hän loikoilee ja lukee kirjoja.

Siiپی-naulakko, Marjo Vainio. Kuva Eija Hiltunen.

Personalliset lahjakkuudet Leena ja Marjo opettavat kurssilaisia innostaen.

MARJO VAINIO JA HELMIEN HUUMAA

Erikoisneuvoja Marjo Vainiosta näkee jo päällepäin, mikä on ajan henki ja päivän teema. Syyskuuisena päivänä hänellä on kaulassaan tämän hetken hitti; virkattu, helmisomisteinen kaulakoru.

Niitä opitaan tekemään Taito Uusimaan käsityökeskuksissa lukuisilla yhden illan kursseilla. –Asiakkaat ihastelevat ja suorastaan villiintyvät näihin koruihin, Marjo Vainio kertoo helmien huumasta.

Katseita keräävä koru on hyvä esimerkki Taito Uusimaan tuotteistamisesta. Ensinnäkin on idea, josta syntyy kehittelemällä kaunis ja myyvä tuote. Sen ympärille rakennetaan kurssi ja mahdollisesti vielä tarvikepaketti ohjeineen. Tarvikepaketeista voi vaikkapa virkata omin päin mobilen tai neuloa tumput.

Marjo Vainio valmistui 1980-luvun alussa käsiteollisuusohjaajaksi. –Pian valmistumisen jälkeen sain työpaikan Taito Uusimaan Järvenpään käsityökeskuksesta, jossa olen edelleen. Olen viihtynyt niin hyvin, että ei ole ollut tarvetta hakeutua töihin muualle. Järvenpään käsityökeskus sijaitsee keskustassa vanhassa pienteollisuuskiinteistössä. –Valitettavasti rakennus puretaan, ja joudumme muuttamaan tästä vuoden tai kahden sisällä, Marjo Vainio pahoittelee.

KANSALLISPUVUT POIKIVAT MONTA IDEAA

Marjo Vainio on työskennellyt myös kansallispukuneuvostossa, mikä on syventänyt osaamista ja vahvistanut sitoutumista aiheeseen. Kansallispukutaitajana hän sai myös taideteollisuuden kultaisen taitomerkin vuonna 2005.

–Oma kiinnostukseni kaikkeen käsityöhön ja tekemiseen on suuri. Olen ammentanut ideoita kansallispukujen esikuva-aineistosta. Se on valtava aarre-arkku, josta olen saanut oivalluksia esimerkiksi talonpoikaisnaisen ajatusmaailmasta ja sen ajan muototajusta. Se on sellaista hiljaista osaamista.

Marjo Vainio tekee paljon neuleita. Hän innostui helmineulotuista rannekkeista, kun hän näki sellaiset Pohjoismaisessa kansallispukuseminaarissa Norjassa vuonna 2000.

Vainio on innostunut helmistä niin, että hän yhdistää niitä riipuksien lisäksi myös metallilankatöihin. Perusvillasukka lienee

ainoita käsityöitä, joihin hän ei ole toistaiseksi liittännyt helmiä.

–Taito Uusimaassa panostetaan tuotekehitykseen ja ollaan ajan hermolla. Ihmisiä on aina kiinnostanut kaunis vaatetus ja sisustus. Meidän ohjaajien tehtävä on tarjota uudenlaisia ideoita käsityöharrastajien tehtäväksi. Toimintamme on aina laadukasta, mallistoajattelu on uutta ja panostamme siihen koko ajan enemmän.

UUDET MALLIT TUODAAN NÄKYVÄSTI ESILLE

Aikaisemmin asiakkaan käsityö syntyi tarpeeseen. Nykyisin käsityöillä asustetaan tai sisustetaan kotia. Vaikka räsymatotkin ovat suosittuja, tehdään paljon sisustusmattoja villasta ja paperinarusta.

–Uusia malleja mietitään yhdistyksen edustajista koostuvassa työryhmässä. Uudet mallit otetaan käyttöön kahdesti vuodessa. Sitä ennen ohjaajat on koulutettu aiheisiin. Kun mallit ovat käsityökeskuksessa hyvin esillä, innostuvat asiakkaat niitä tekemään, Marjo Vainio kertoo.

Käsityökeskus on Marjo Vainion mielestä paikka, jolla on tarjottavaa aloittelijallekin.

–Kun jostain oikein innostuu, syntyy vaikka mitä. Joskus osaaminen on mielialastakin kiinni. Ohjaajan oma innostus tarttuu asiakkaisiin ja kurssilaisiin. On palkitsevaa, kun esimerkiksi korukurssilaiset lähtevät tyytyväisenä kotiin ranteessaan palmikointu pronssirannekoru. Heillekin on tärkeää päästä kotona näyttämään, mitä vaikka vain yhden illan kursseilla on saatu aikaan.

Oma lukunsa ovat kansallispukukurssit.

–Puvun valmistaminen on prosessi, joka saattaa kestää useamman talven. Siksi onkin syytä juhlistaa välillä valmiita vaiheita pitämällä juhlat, joihin jokainen pukee valmiit tuokset ylleen. Koko talven tehty tykkimyyssy suorastaa ojentaa tekijänsä ryhdin; työstä on syytäkin olla ylpeä, Marjo Vainio sanoo.

Uudenmaan käsityökeskuksissa tehdään talven kursseilla virkkaamalla Marjo Vainion suunnittelema helmikoruja.

Kansallispuvun tekemisessä ohjaaja ottaa vastuun siitä, että kokonaisuus on se, mikä pitääkin. Ohjaaja pilkkoo puvun tekemisen osiin, jotta projektista ei tulisi mahdotoman tuntuinen. Marjo Vainiosta on sanottu, että hän on ohjaaja, joka ei anna tekijän jättää käsityötään kesken.

–Monet ovat väsyneitä työpäivän jälkeen, joten ohjaajan on innostuksellaan ja selvillä ohjeilla saatava työ vauhtiin. Materiaalit ovat arvokkaita, joten kesken ei kannata jättää. Ohjaajan tehtävä on patistettava kurssilaisia lempeästi ja määrätietoisesti eteenpäin, Marjo Vainio toteaa.

Entä miten erikoisneuvoja itse rentoutuu käsityökeskuksessa vietetyn kiireisen työpäivän jälkeen?

–En kerta kaikkiaan malta pitää näppejäni erossa kutimista. Otan innolla neuleen käteen, kun palaan kotiin kurssien pitämisen jälkeen. Se rentouttaa ja vie ajatukset pois päivän tapahtumista. Toki matkailu, lukeminen ja ulkoilukin innostavat minua.

YHTEYSTIEDOT

Taito Uusimaa ry
Rautatiekatu 11, 05800 Hyvinkää
puh. (019) 416 170
toimisto@taitouusimaa.fi

Järvenpään käsityökeskus
Yhteiskouluntie 16, 04400 Järvenpää
puh. (09) 288 443
jarvenpaa@taitouusimaa.fi

www.taitogroup.fi